

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ז אלול תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות סט.

דף היומי בהלכה: מסעיף י"ג עד תחילת סימן מ"ח.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ד' 'והנה לפי' עד סוף פרק ד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכניעה פרק ד' עד פרק ה' 'והחמישי כאשר יחשוב בגדולת הבורא'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

החלום המופלא שהציל את תושבי מושב 'תלמים' | למה אתה מצלם את הספסל? – שאלתי את הערבי | בזכות מילה אחת זכיתי לסיים את כל הש"ס בין הסדרים | 2487

הסיפור היומי

לא הייתי רגיל להשכים כל כך, ובימים הראשונים הלימוד היה 'קשה ומר'. לאחר היום הראשון ציינתי לעצמי בהקלה: ב"ה, 20 אחוז מהמשימה מאחוריי. יום שני - 40 אחוז מאחוריי. ביום השלישי נכונה לי הפתעה...

Nati Shohat/Flash90

בזכות מילה אחת זכיתי לסיים את כל הש"ס בשעות בין הסדרים

להשלימם במשך השבוע הבא, ע"י שתקום כל יום חצי שעה לפני התפילה ותלמד בזמן הזה!

נ.ב. יש שיטענו שאיש-הצוות עשה טעות חינוכית חמורה! מדוע? כי לא נותנים לילד עונש "ללמוד תורה". ללמוד תורה זו זכות ולא עונש. גם בבית לא נותנים לילד עונש "לעזור בבית", כי לעזור בבית זו זכות ולא עונש! כך או אחרת זו הייתה המציאות, ומיודענו נערך לקום במשך שבוע בזמן מוקדם מהרגיל, ולקיים סדר-לימוד לפני התפילה.

המשיך האברך וסיפר: בלית ברירה קמתי, וכדי שלא יהיה לי קשה ללמוד לבד, ביקשתי מהחברותא שלי שיקום גם הוא מוקדם ונלמד יחד. בימים הראשונים הלימוד היה "קשה ומר". יש כאלה שרגילים

חלפה לה שנה מאז שנפטר סבי היקר עליו השלום, וברצוני לשתף את הקוראים הנכבדים בסיפור ששמעתי בימי השבעה - ויהיו הדברים לעילוי נשמתו.

סבא ע"ה היה גר ליד 'ישיבה-קטנה' מעולה, והוא היה מתפלל באופן קבוע בישיבה. הוא מאד אהב את בחורי הישיבה ודמותו גם התחבבה עליהם. בשבעה הגיע אברך כבן 35 וסיפר סיפור שהיה איתו לפני 20 שנה, כאשר למד באותה 'ישיבה-קטנה'.

וכך סיפר: באחת השבתות, בתחילת שיעור א', התעוררתי מאוחר והלכתי להתפלל בשטיבל השכונתי. כאשר חזרתי לישיבה ונכנסתי לבית המדרש לסדר הלימוד, פגש אותי אחד מאנשי הצוות של הישיבה שהיה אחראי על הבחורים באותה שבת.

'למה לא היית בתפילה?' שאל.

מה יכולתי לענות מלבד האמת הפשוטה? 'קמתי מאוחר והלכתי להתפלל במקום אחר!'

הפתיע אותי האיש-צוות ואמר: 'תפילה בישיבה היא כמו "סדר" לכל דבר ועניין. כיוון שהחסרת שעתיים וחצי עליך

מפתיע אותי בשאלה: 'אולי נמשיך? בימים האחרונים זה היה כל-כך כיף!' הזדהיתי עם כל מילה שלו והסכמתי ברצון. המשכנו ללמוד בהשכמה, ובסדר הפרטי הזה הספקנו להשלים את לימוד כל המסכת שנלמדה בישיבה באותה שנה. כאשר הסתיים שיעור א' היה ברור לנו שגם בשיעור ב' לא נוותר על הלימוד בהשכמה, וכך עשינו. המשכנו עם זה גם בשיעור ג', ולא תאמינו: גם בישיבה-גדולה אליה הלכנו ביחד. וכך במשך השנים זכינו לסיים את כל הש"ס! והכל-הכל בזכות מילה טובה שהרעיף עלינו המנוח ע"ה לפני שנים רבות. לא יאמן כי יסופר; מילה טובה גרמה לנו לסיים את כל הש"ס מחוץ לסדרי הישיבה... הדבר נתן לי סיפוק עצום במשך שנות הלימוד! ככה זה. אדם אומר מילה טובה לשני, והיא משפיעה עליו במשך שנים רבות. והכל-הכל נזקק לזכותו של אותו אחד שהשכיל להעניק את המילה הטובה לזולת, ולא לשמור אותה לעצמו.

מילה טובה לא עולה כסף - אבל שווה זהב!

(גיליון 'איש לרעהו')

לסדר השכמה וגם נהנים מזה. אני לא הייתי רגיל לקום מוקדם ובהחלט לא נהניתי מזה. וכל-הכבוד לחברותא שלי שחלק עימי את הנטל.

עבר יום ראשון וידעתי ש-20 אחוז מהמשימה מאחורי... יום שני: 40 אחוז מהמשימה מאחורי...

ביום השלישי נכונה לנו הפתעה: המנוח ע"ה ניגש אלינו ואמר במילים האלה: 'התחלתם ללמוד לפני התפילה? איזו זכות יש לכם! אתם בטח בחורים מאוד מיוחדים ורציניים!' הוא כל-כך שיבח אותנו ולא נתקררה דעתו עד שביקש שנברך אותו שגם הוא יזכה לזה!

במשפטים הקצרים והטובים שלו הוא פשוט הפך לנו את הגלולה המרה לסוכריה מתוקה. מיותר לציין שביומיים שנשארו לא רק קמנו בשמחה, אלא כל הלימוד היה נראה אחרת - עם געשמאק!"

השבוע של "העונש" היה מאחורינו. והחברותא היקר שלי

קול העם

ממש ליד הרחבה שלפני בית הכנסת אני רואה ערבי בשנות ה-70 לחייו עומד ליד ספסל בודד שעומד שם ומצלם אותו מכל כיוון אפשרי... בוקר טוב חביבי! למה אתה מצלם את הספסל? - שאלתי אותו

"אני מרגיש שה' עשה לי נס במקום הזה. ואני חייב לו"... אתה יודע, אצלנו ביהדות אומרים ברכה על זה בבית הכנסת? "באמת? אתה יודע, אני בנאדם בריא כמו שור, מעולם לא הייתי חולה! ה' הראה לי שאני ממש כלום, ותוך שנייה, עם כל הגודל שלי אני יכול להיות על הרצפה! או לא להיות בכלל!" אשריך! אתה צודק! נפרדתי ממנו לשלום, תוך שאני מודה לו על החיזוק... לא האמנתי שמי שיחזק אותי באמונה ובטחון זה ערבי... אבל נסתרות דרכי ה'.

לפני שהוא הלך הוא אמר לי: "תדע לך, בזכותכם הדתיים ניצלת!"
למה? התפלאתי...
"כי זה הספסל שליד בית הכנסת-כולל, בזכותכם אני חי! אני מודה לה", אמר בדמעות והתרגשות עצומה...
הלוואי שנעריך כל רגע שאנו לומדים תורה! תראו כמה כוח יש לתורה וכמה כוח יש ללומדיה, שאפילו הגויים מכבדים ומכירים במעלתה!

(הרב עמרם יעקוביצקי, גיליון משנתה של תורה)

בדרכי לבית הכנסת, ממש ליד הרחבה שלפני בית הכנסת, אני רואה ערבי בשנות ה-70 לחייו עומד ליד ספסל בודד שעומד שם, ומצלם אותו מכל כיוון אפשרי...

עצרתי ותהיתי מה פשר העניין... הייתי חייב לשאול אותו. בוקר טוב חביבי! למה אתה מצלם את הספסל? ענה לי הערבי בהתרגשות: "בדיוק לפני שבוע עברתי כאן ויצאתי עם הרכב מהחניה, ופתאום הרגשתי גלי חום אדירים. עצרתי את הרכב בצד, ומהר בשארית כוחותיי גררתי עצמי אל הספסל ונשכבתי עליו..."

בדיעבד הבנתי שזו היתה התקפת לב. שכבתי מעולף על הספסל במשך חצי שעה מבלי שאף אחד ייגש אלי... אולי חשבו שאני הומלס".

ומה קרה אחר כך?
"קמתי והלכתי ברגל באיטיות חצי שעה מרחק של 100 מטר! עד לקופת חולים כאן למעלה... ונפלתי שם. עשו לי בדיקות והטיסו אותי לבית חולים ושם עשו לי צנתור!"
"אז למה אתה מצלם את הספסל?"

**"עמדתי לידו, וכשראה אותי, הרים את ראשו
ואמר לי בזה הלשון ממש: "אם אתם לא תעשו
תיקון בצרכניה, תראו מה יקרה לכם השבוע אחרי
שלושה ימים", והמשיך לקרוא בספר שבידו..."**

החלום המופלא שהציל את תושבי 'תלמים' מאסון גדול

לו, וכולנו מסכימים למה שיעשה. אמרתי להם שיקבעו שעות נפרדות לגברים ושעות לנשים והסכימו, ולמחרת עשו כך. ביום השלישי שאחר השבת ראינו אווירון טס מעל המושב ולפתע צולל ונופל, לא בתוך המושב אלא במגרש קרוב למושב, במרחק של כעשרים מטרים מהשיכונים של המושב ועשה בור עמוק ברוחב כמה מטרים, וחלקי האווירון יש מהם ששקעו באדמה ויש מהם שעפו במושב, וחלקם אף חדרו לתוך הבתים. וברוך ה', לא קרה שום אסון בבני אדם. וכמה ניסים נעשו למושב במקרה הזה:

א. בזמן שנפל האווירון בתוך המגרש, היה שם אדם אחד שעסק בתיקון ברז המים, ובדיקו אותו רגע אשתו קראה לו לבוא לאכול. בתחילה סירב לבוא עד שיפתח את המים, אך אשתו עמדה בתוקף שיבוא מיד ושמע בקולה, וכשהגיע לביתו נפל האווירון סמוך לברז וניצל ממות בטוח.

ב. יהודי זקן אחד ישב בתוך צריף של בתו ושוחח עמה. באמצע השיחה יצאו הוא ובתו מהצריף, ואחרי כמה שניות נכנס לצריף גלגל של האווירון, ואילו היו שם מי יודע מה היה קורה.

ג. אדם אחד הלך בתוך המושב ומעל ראשו חלף חלק מהאווירון, ומתוך פחד ובהלה נפל וניצל מאסון.

ד. הנס הגדול מכולם: ילדי בית הספר למדו בתוך בית הספר, וכשהגיע זמן ההפסקה יצאו לחצר, ובדיקו אחרי שיצאו נכנס גלגל של האווירון לתוך הכיתה, שכעת היתה ריקה מילדים. ועוד כמה נסים היו. ועיקר הנס הוא שלא נפל בתוך המושב, שהיה חלילה קורה אסון אכזרי בבני אדם וברכוש. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו!

(מתוך גיליון 'האור לחיים', משיחותיו של הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א)

בספר "אם הבנים שמחה" שחיבר הגאון רבי ניסים טרבלסי, רבו של מושב תלמים, מובא בזו הלשון:

"יש לספר חלום אשר חלמתי ביום שבת קודש אחרי סעודת שחרית, ואחרי שלמדנו קצת מפרשת השבוע כמנהגי. בתוך הביאור הזכרתי מה שאמר מורנו הרב חיים בן עטר זצוק"ל בדבר מסוים. לאחר ברכת המזון ישנתי וחלמתי שבא אלי רב אחד מלובש יפה ומעוטף במעיל [הנקרא 'ג'לאביה'] כמו שלובשים רבני מרוקו, והוא כולו לבן, והיה יושב בישיבה ותופס בידו ספר, לא ידעתי מה שמו ועל מה מדבר.

עמדתי לידו, וכשראה אותי, הרים את ראשו ואמר לי בזה הלשון ממש: 'אם אתם לא תעשו תיקון בצרכניה תראו מה יקרה לכם השבוע אחרי שלושה ימים', והמשיך לקרוא בספר שבידו. לאחר מכן התעוררתי וראיתי שעדיין לא הגיע זמן ללכת לבית הכנסת וחזרתי לישון. כשישנתי שנית ראיתי בחלום כאילו אני נמצא באותו מקום שראיתי בחלומי הראשון, ואותו רב עומד לידי, וחזר לומר לי את אותם הדברים כדמותם בצלמם. התעוררתי משנתי, סיפרתי את החלום לאשתי ואמרתי לה שבחלום אמרו לי שהרב הזה הוא הרב חיים בן עטר זצוק"ל. היא ענתה לי שמוכרח אני לספר על החלום הזה בבית הכנסת בשעת הדרשה, ולומר שנחוץ לעשות תיקון בצרכניה, כמו שאמר הרב בחלום, כי יש חשש שמא חס ושלום יקרה משהו אם לא יעשו את התיקון, כי באמת הצרכניה הוא מקום צר מאוד וכשנכנסים יחד אנשים ונשים התערובת גדולה.

שמעתי בקולה, ובדרשתי סיפרתי לקהל את דבר החלום, ובאמת התרגשו מכך מאוד ואמרו: כבוד הרב יעשה תיקון שנראה

להתחיל את היום ברגל ימין
 חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
 הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
 המייל היומי של 'דרשו'.

"זה קרה שבועיים לאחר החתונה. בעלי פתח את הגמרא ופתאום טרק אותה בחזקה. הוא צעק כשהודיע: 'זהו, יותר אינני מוכן לפתוח ספר!' הייתי מזועזעת, חשבתי שלא שמעתי טוב..."

מרגש: הטרקטוריסט שהפך לאברך

"מה אני יכולה לעשות?" התפרץ הכאב, "אני משתוקקת לבית של תורה. בעלי איכר פשוט וגס, איזו דוגמא יראו ילדינו? על מה יישען הבית שלנו, על הטרקטור?!" הרב פינקוס ענה לה: "התפללי! התפללי מעומק הלב עם דמעות, לאבא שבשמים! תזעקי אליו, הוא ישמע אותך, בת יקרה שלו, התפללי ככל שתוכלי עד שתיוושעי!" אחר כך התקרב הטרקטור והתקרבה הנהמה. הרב בירך אותה והפליג לדרכו. תמר עמדה על מקומה, רואה את הטרקטור המתקרב ואת בעלה היורד ממנו כשעיניו רעבות ללחם, רק ללחם.

שבועות עברו, חודשים נקפו, ויהי היום ושוב הזדמן הרב פינקוס אל המושב הדרומי. תחילה נכנס לבית הכנסת. מעטים מאוד נמצאים שם, לכן צד את מבטו אברך צעיר בעל פנים עדינות ועיניים נוצצות באור מיוחד, יושב והוגה בתורה הקדושה במתיקות שאין דומה לה.

הרב השהה מבט מופתע על האיש, נדמה היה לו שזה... הלל הטרקטוריסט, בעלה של תמר.

"שלום עליכם", לחץ הרב פינקוס את ידיו של האברך העדין ובריר את שמו. עכשיו ידע למעלה מכל ספק: זהו הלל מהטרקטור. להלל הייתה שאלה בוערת מה'דף היומי'. הרב הקשיב וקלט מתוך השאלה את העובדה המפעימה כי אכן בן תורה הוא! השניים פתחו ספרים ושקעו בעומק הסוגייה, עד שלאחר עיון מעמיק הגיעו לפתרון.

האברך הודה נרגשות לרב פינקוס והרב נותר מהורהר. האם יתכן? האין הוא הוזה? רגליו של הרב הוליכוהו לביתו של הלל. הוא נקש קלות, הדלת נפתחה ונפשו של הרב בשאלתו: "איך קרה הדבר? איך הפך איש הטרקטור והאדמה לאיש הרוח והתורה?" ותמר, אשה פשוטה היא ואינה מבינה, הרי הרב בעצמו אמר לה... האין הוא זוכר? והיא נזכרת במה שאירע באותו יום: הם נכנסו הביתה. ארוחת הערב כבר הייתה מוכנה. הלל נטל ובירך בחופזה, אכל ברעבתנות, סיים וכבר פנה לישון, עייף ויגע מעמל יומו.

הלילה השתרע על פני המושב, זרוע כוכבים נוצצים. תמר יצאה אל המרפסת ונתנה לזרם הדמעות החמות לשטוף את פניה. במילים פשוטות, כדבר בת אל אביה, דיברה תמר: "ריבונו

סיפור נפלא הובא בספר 'אש להבה': הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל נהג להסתובב בין המושבים בדרום הארץ. בואו השרה אור של קדושה. פניו המאירות באור התורה, שאלותיו הנעימות ותשובותיו המחכימות, העלו את התושבים לרמות חדשות של אידישקייט.

פעם כאשר הרב הגיע לאחד המושבים, ניגשה אליו אשה בשם תמר ודיברה עמו: "אני בת 'בית יעקב', וכל השנים היה לי חלום לבנות בית של תורה. נישאתי לבן ישיבה, סיפרו לי שזכית בבן תורה השוקד על התורה יומם ולילה. הייתי מאושרת.

"שבועיים לאחר הנישואין שמעתי את הטרקיה. בעלי הצעיר פתח את הגמרא ופתאום טרק אותה בחזקה. הוא צעק כמעט כשהודיע: 'זהו, יותר אינני מוכן לפתוח ספר!'."

"הייתי מזועזעת, חשבתי שלא שמעתי טוב, אבל בעלי האברך סיפר לי בלא כחל ושרק כי שנותיו בישיבה היו קשות.

"למה קשות? ניסיתי לשאול בלא קול.

"בעלי משך בכתפיו. הוא אמר שהעיון בגמרא קשה לו, האותיות מסתחררות מול עיניו וקשה לו להתרכז. הוא למד בישיבה רק כדי לקבל שידוך טוב ולא יותר, עכשיו הוא נכסף לעבוד בשדה."

תמר השפילה את עיניה. "כך הגענו למושב הזה. ואכן בעלי לא פותח חומש, לא משנה וכמובן לא גמרא. בקושי הוא תופס תפילה ומניח תפילין ורץ לטרקטור שלו. כל היום הוא על הטרקטור, שר ונהנה."

הרב פינקוס שתק, נהמה של טרקטור הלכה והתקרבה. תמר קיוותה שזה לא הלל בעלה. "הייתה לי מורה מנוסה", הוסיפה נחפזת, "היא הכינה אותנו היטב ליום הנישואין והזהירה שוב ושוב שהתורה היא המצווה היקרה של האיש. תפקיד האישה הוא לשדל ולזרז, להנעים ולזכות את בעלה בתורה, אך לא להכריח."

הדמעות עמדו בקצה העין. תמר שמרה עליהן. היא עדיין לא סיימה את דבריה והטרקטור מתקרב. היא מכירה את הנהמה הזאת, היא שייכת לטרקטור של הלל! עכשיו הוא מייחל לארוחת ערב דשנה. "אחרי עבודה בשדה צריך דלק!" מודיע הלל כשהוא נכנס הביתה.

"דברי המורה עומדים מול עיניי, ואני הולכת אחר בעלי במדבר, כלומר במושב"... סיכמה תמר במהירות.

"מה שאלתך?" שאל הרב פינקוס, נפעם.

"אם אכפת לי?" רצתה תמר לצחוק ולבכות, אבל היא הנהנה בחיך מסכים והדמעות מיסכו את עיניה. הלל יצא, טעם מיינה המשכר של התורה, ורצה להמשיך.

"את יודעת", הוא אמר כעבור שבוע, "עכשיו אני חושב שיש ביכולתי לטפל בקשיי הלמידה שאפיינו אותי בילדותי. מה דעתך שנשלם לאברך מקצועי ואני אתקדם קצת?"

בלב מלא שיר ורנן, והפה מביע מילות הסכמה ורצון. "אני מצטער", אמר הלל כעבור זמן בפנים מתנצלות, "את קיבלת בעל מפרנס, אבל נפשי חשקה בתורה. אני לא יודע איפה הייתי עד עכשיו, אני רוצה ללמוד כל היום, שבתי בבית ה' כל ימי חי!"

עכשיו התפרצו הדמעות כאשד גואה. היו אלה חברותיה הנאמנות של תמר. שמונה חודשים ליוו אותה דמעות התפילה יום יום, ועכשיו הן נמהלו בדמעות האושר.

"הרב שואל איך התהפך ליבו של הלל?" שאלה תמר הנרגשת, "הרי הרב בעצמו אמר לי שאתפלל. זה מה שעשיתי, זה הכל".
זה הכל... אבל זה מה שהביא לה את הישועה - בעל בן תורה!
(גיליון 'קבלת שבת' מתוך הספר 102 סיפורים חלק ב' - מאת ר' צבי נקר)

של עולם, אני רוצה בית של תורה, בן תורה, אנא ברחמים... תמר לא יכלה יותר. הדמעות דיברו, צעקו ובכו בשבילה. היא אחזה בסורגי המרפסת והרטיבה אותם בדמעותיה.

שעתיים תמימות עמדה תמר בתפילתה עד שכלו כוחותיה. למחרת פנתה לעבודת יומה החדשה, דווקא בבוקר. הלל היה בשדה, חורש באדמה התחוה, ותמר בחדרה - מתפללת. הדלת סגורה והיא מתייפחת. "ה' אלוקים! אנא, תן בלב בעלי זרעים של רצון, נטיעות של אהבה לתורתך הקדושה! השקה את ליבו בטל החיים של תורתך הקדושה!" תמר בכתה ובכתה עד שכלו כוחותיה.

ביום השלישי הייתה עבודת הלב שלה בעת פנות היום. כך כל יום, כל יום. תמר אישה כשרה, מאירת פנים, היא אינה מבקשת דבר, רק מתפללת, כך הלוא אמר לה הרב.

שמונה חודשים, מאתיים וארבעים ימים, השקתה תמר אדמת בזלת. אין יום שעובר בלי תפילה, תפילה בכל הכוחות. ויהי היום, והלל נכנס הביתה בחיך מתנצל. "יש כאן שיעור ב'עין יעקב'. חשבתי לקפוץ... אכפת לך אם אוותר על זמן ארוחת הערב ואצא עכשיו?"

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

קול העם

"באורח פלא, במקום לסגור את חודש אב עם מינוס בגלל ההוצאות המיוחדות של 'בין הזמנים' ותחילת שנת הלימודים - היתה לנו סייעתא דשמיא מיוחדת ויצאנו עם עודף תקציבי"

"אנחנו רואים תמיד בחוש, שעל כל משתתף שנוסף לשיעורים - אנו זוכים בתוספת הכנסה ממקור מפתיע ובלתי צפוי" - מכתב מרגש מאשת מג"ש ב'דף היומי' שהתקבל במשרדי 'דרשו'

"במקרה של בעלי, מדובר באברך כולל 'במשרה מלאה'. הוא לומד את כל הסדרים בכולל, ורק על חשבון זמנו הפנוי הוא מכין את השיעור וגם מוסר אותו, פעמיים.

"את אחד השיעורים הוא מוסר לקבוצה של 'בעלי בתים' שבקרובם בוערת אהבה עזה לתורה הקדושה, ואת השיעור השני הוא מוסר לקבוצה של אברכי כולל לשעבר, שכיום עוסקים במלאכת שמים כמלמדים ומחנכים.

"על מסירת השיעורים הוא אינו מקבל משכורת או מלגה כלשהי. הוא עושה זאת בהתנדבות מלאה מתוך רצון ושאיפה לזכות את הרבים. למרות זאת, השיעורים האלו נמצאים הראשונים

במשרדי 'דרשו' התקבל מכתב מרגש ומחזק מאוד, אותו שלחה אשת אברך שבעלה משמש כמגיד שיעור בשני שיעורים שונים של 'הדף היומי'.

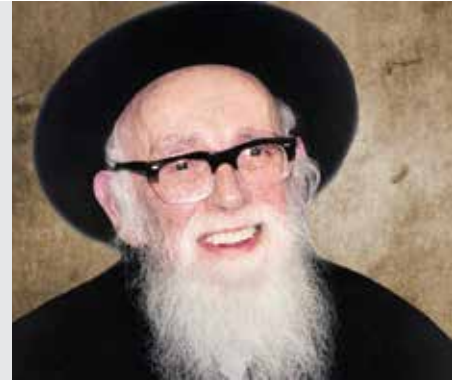
"רק רציתי לספר לכם, שתחזקו ידי אחרים", היא כותבת. "ידועה התמסרותם של מגידי השיעורים בדף היומי, שבכל יום צריכים להכין את עצמם באופן יסודי למסירת השיעור, כל פעם במסכת אחרת ובנושאים אחרים, כולל נושאים שגם הם עצמם לא היו בקיאים בהם עד כה, וכעת הם צריכים לא רק ללמוד אותם בפעם הראשונה, אלא גם ללמד אותם לאחרים, מה שמצריך הכנה רבה ומאומצת מאוד.

כשמספר הלומדים בשיעור התרבה משמעותית בגלל 'בין הזמנים', ובאורח פלא ראינו בסוף החודש ישועה גדולה, ולמרות ההוצאות הכבדות של שליחת הילדים (תשעה ילדים בלי עין הרע, כן ירבו) ללימודים, ההוצאות של הקייטנות והעלויות הכרוכות בחופש על שלל הוצאותיו - במקום שנסגור את החודש עם מינוס, היתה לנו סייעתא דשמיא מיוחדת ויצאנו עם עודף תקציבי".
את המונולוג המיוחד מסיימת אשת המגיד שיעור בדברי חז"ל: "אשרי מי שתלמודו בידו".

בסדר העדיפויות, והוא לא מוותר עליהם בשום אופן, גם בתקופות לחוצות ובימים שיש לו עיסוקים רבים ודחופים מאוד.
"אבל אני רוצה לספר לכם שהא כן מקבל שכר מידו הפתוחה והרחבה של הקב"ה, ולא רק לעתיד לבוא, אלא גם בזמן הזה. אנחנו מרגישים בבית שלנו, שעל כל משתתף שנוסף לשיעורים שלו - יש לנו פתאום תוספת של הכנסה ממקור בלתי צפוי, ובאופן מפתיע שלא היינו יכולים לדמיין אותו קודם לכן.
"הרגשנו את זה במיוחד בימי בין הזמנים בחודש אב האחרון,

סגולות וישועות

"באיזה ענין להתחזק בחודש אלול?" - התשובה של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל

ואיך אפשר להתכונן 3,000 פעמים לאמירת 'מלכויות' בראש השנה

ואיך יזכה האדם לומר מלכויות בלב אמת? לזאת עלינו להכין את נפשנו חודש לפני כן, והוא ע"י שמקבל על עצמו מר"ח אלול לומר מאה ברכות בכוונה בכל יום, להמליך את הקב"ה עליו מאה פעמים ביום, ושם לבו על מה שמוציא מפיו 'מלך העולם', כך אנו מקווים שיזכה לבוא לפני הקב"ה ביום ר"ה לומר מלכויות באמת, לאחר שכבר המליכו עליו שלושת אלפים פעמים בחודש אלול.

בדורות הקודמים היו הרבה מתענים בימי אלול, בדורות אחרונים נחלשנו ואין מרבים בתעניות. והרי כתוב במשנה ברורה שביום התענית צריך להשלים מאה ברכות. אז אם אין אנו מתענים, לכל הפחות נאמר מאה ברכות בכוונה הלב, שיהיה לנו איזה רווח ממה שאין מתענים. כי הברכות בכוונה לב, מביאות את האדם לדביקות בהש"ת.

(פנינים יקרים משיעוריו הנפלאים של הגה"ח ר' מנשה ישראל רייזמאן שליט"א)

המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצוק"ל שלח את בנו לשאול את מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל באיזה ענין עליו להתחזק בימי אלול, והשיב לו הגרש"ז: "איני יודע מה עליו להתחזק, אך אני כשלעצמי מתחזק בחודש אלול בעניין מאה ברכות בכוונה, כיון שאמרו חז"ל עה"פ (דברים י, יב) 'ועתה ישראל' מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה' - 'אל תקרי מה אלא מאה', הרי שהדרך לזכות ליראת ה', שתהא אצלי מילתא זוטרתא, הוא ע"י מאה ברכות".

והראה לו באחד מספרי החסידות ע"פ מה שאמרו חז"ל 'אמרו לפני מלכויות שתמליכוני עליכם', ונודע שאמר האריז"ל שאין לומר וידוי בראש השנה שלא לעורר קטרוג ביום הדין, על אחת כמה וכמה אם יאמר 'מלכויות' מן השפה ולחוץ, והרי אמירת מלכויות הוא שאדם ממליך את הקב"ה על כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, ולכן צריך שתהא האמירה בלב אמת.

הלכות ומנהגים

ממתי מתחילים להוסיף במכתבים ברכת 'לשנה טובה'? האם כותבים זאת בראש המכתב ובסופו? וגם: משלוח כרטיסי ברכה לקראת השנה החדשה - מנהג ראוי או לא?

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

ומכתבים של גדולי ישראל שכתבו כן. ברוז'ין, נדבורנה וסקולען נוהגים להוסיף: "א גוטע כתיבה וחתומה טובה".

מנהג ישראל, שכשכותב אדם לחברו מכתב או איגרת שלומים בימים אלו, שמוסיף לברכו בברכת 'כתיבה וחתומה טובה' או 'שנה טובה ומתוקה' לקראת ימי הדין הבעל"ט. וכן מצינו בתשובות

הדור להתברך מפייהם לקראת הימים הנוראים, שהיו מוסיפים בפתקאות ברכת 'כתיבה וחתומה טובה'.

בכתב או בעל פה?

במנהגי ספרד לא מצינו שהיו כותבים כן באיגרות ומכתבים, רק מנהגם כשפוגשים איש את חברו לאחל לו ולברכו בפה 'תזכו לשנים רבות', והשומע עונה 'נעימות וטובות'. וכוונת העונה, כי מה יהיה לו בהרבה שנים אם הם יהיו שנים של צער ויגון ('כתר שם טוב').
בחב"ד נוהגים הן לאחל באגרות ומכתבים ברכת 'כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה', וכן מברכים בפה איש את רעהו, כיון שברכתו של כל איש ישראל חשובה, ובפרט בחודש אלול שהוא רחמים ורצון.

שליחת כרטיסי ברכה

בספר 'כתר שם טוב' מביא את המנהג לשלוח כרטיסי ברכה למכרים וקרובים בברכת 'לשנה טובה' או 'כתיבה וחתומה טובה', ומשבח את המנהג, כי זה מביא אהבה ושלוש בין אדם לחברו ומקרב הדעות, וכפי שהכיר מקרוב אצל כמה אנשים שהייתה קטטה ביניהם, וכאשר קרבו ימי השנה החדשה ושלח אחד לחברו כרטיס ברכה והשני החזיר לו את ברכתו, עשו שלום ביניהם.
ומצינו לכמה גדולי ישראל שלא החזיקו במנהג זה, כיון שמקורו מן הנוצרים ששולחים כרטיסי ברכה ביום אידם. להארות והערות ניתן לפנות למכון 'המנהג' במייל: hamenhog@gmail.com

יש שנהגו לאחל כן בראש המכתב, וכן נהג המהרי"ל, ומאידיך מצינו בשו"ת 'עבודת הגרשוני' (בהקדמה) שנוהגים לאחל בסוף המכתב. וב'סידור היעב"ץ' (דיני חודש אלול ס"ב) וכן ב'מטה אפרים' כותבים שאפשר לכתבו בתחילת המכתב או בסופו.

ממתי מתחילים לברך?

מנהג העולם לאחל ולברך כן במכתבים ששולחים מראש חודש אלול ואילך, ובליקוטי מהרי"ח (דיני ומנהגי חודש אלול) מביא רמז על זה, לפי ש'אלול' הוא ר"ת ו'ישאלו א'יש ל'רעהו ל'שלום, וישאלו הוא לשון שאלה ובקשה, היינו שמבקש איש על רעהו לשלום. ואילו ה'קהילות יעקב' זצ"ל התחיל לברך כן מעת שבירכו את חודש אלול ('ארחות רבינו').

ומנהג החסידים לאחל כן כבר מחמישה עשר באב, לפי שמבואר בספרי החסידות כי מחמישה עשר באב מתחילים ימי התשובה, וכמרומו במזלו של חודש מנחם אב שהוא 'אריה' - ר"ת א'לול ר'אש השנה י'ום הכיפורים ה'ושענה רבא, היינו שבחודש מנחם אב נרמזים גמר ושלמות החתימה בהפתקא טבא של הושענא רבא. וכן המנהג בטשערנאביל וסקווירא בכתיבת מכתבים מחמישה עשר באב שמאחלים ברכת 'כתיבה וחתומה טובה'.

בספר 'רזא דעבדא' (עמוד נז) כותב רמז על זה, כי 'חמישה עשר באב' עולה מכוון כמניין 'כתיבה וחתומה טובה'. ומנהג חסידים ואנשי מעשה שבימי הרחמים נכנסים לצדיקי

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

סוף מעשה במחשבה תחילה: איך מזהירים אדם שמישהו מתכוון להזיק לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בסעיפים הקודמים, הדרושים להיתר לספר רכילות, וביניהם, שינסה קודם להוכיח את חברו ולגרום לו לסיסג מכוונתו הרעה, או למנוע את הדבר באופן אחר, ורק אם אין כל דרך אחרת עליו להזהיר את אותו פלוני.
עוד מוסיף ה'חפץ חיים', כי כמו כן על האדם להתבונן שאכן תבוא תועלת לפלוני על ידי שיספר לו, דהיינו שבאמת יזהר מפני האדם שמבקש להזיק לו. כי לפעמים מצוי שכשיספר לו איך שדעת פלוני לחרפו, יתגבר כעסו עוד יותר, ויקדים עצמו לריב עמו, ותגיע על ידי כך מחלוקת גדולה יותר. על כן צריך להתבונן היטב מתחילה היאך לתקן הדבר.

בסעיפים הנלמדים היום (רכילות כלל ט' סעיפים ג-ד) מפרט ה'חפץ חיים' אופן נוסף שבו אין איסור רכילות - אדם השומע את חברו אומר: אם אפגוש את פלוני במקום פלוני, אכהו או אחרפנו ואגדפנו, וכדומה. או ששמע ממנו שרצונו להזיק את פלוני בעניין ממון. במקרה זה, אם הוא מכיר את חברו שאכן מסוגל לעשות כדבר הזה ועשה כן כמה פעמים לאנשים אחרים, או שהוא מכיר לפני הענין שהדברים לא יצאו מפיו בדרך גוזמה, עליו להזהיר את פלוני, כדי שיוכל להישמר מהאיום.
אמנם גם במקרה זה צריך שלא יחסרו כל התנאים שנמנו

המחלק את שנת הלילה לשנים - מתי מברך ברכת התורה?

עד הבוקר - נחלקו הפוסקים אם מברך את ברכות התורה לאחר השינה הראשונה; ויש שהורה לברך ברכה אחת בלשון ארמית: "ברוך רחמנא מלכא דעלמא דיהב לן אורייתא". ויש שהורה, שהמברך את ברכות התורה לאחר השינה הראשונה, יכוון שלא לפטור בברכות אלו אלא את הלימוד שילמד עד השינה השנייה, כדי שבקומו מהשינה השנייה יוכל לברך שנית.

[שו"ע מז, יג, משנ"ב כט, וביה"ל ד"ה המשכים וכו'; בו"מ דרשו, 31]

הישן שנת קבע בלילה, וקם משנתו בעוד לילה, מברך את ברכות התורה לפני לימודו. ואם חזר לאחר מכן וישן שנת קבע נוספת בטרם הגיע הבוקר - בקומו מהשינה השנייה, לא יברך שוב את ברכות התורה; ויש אומרים, שיברך שנית.

ומי שישן בבגדיו על מיטתו בתחילת הלילה, והיה בדעתו לקום בהמשך הלילה, ולחזור לאחר מכן ולישון שנת קבע נוספת

מדוע נשים מברכות את ברכות התורה?

התורה טעון ברכה לפניו אף ללא קיום המצוה שבו. ולכן, נשים מברכות עליו כאנשים, שהרי לימודן אף הוא נחשב ללימוד תורה, וטעון ברכה.

ברם, יש אומרים, שמעיקר הדין הנשים אינן חייבות לברך את ברכות התורה, אלא שנהגו לברך, כדרך שמברכות על מצוות עשה ש'הזמן גרמן', לדעת הרמ"א (ראה במקורות), למרות שהן פטורות מקיומן.

[שו"ע מז, יד, וביה"ל ד"ה נשים; בו"מ דרשו, 33; וראה שו"ע יז, ב]

נשים מברכות את ברכות התורה כאנשים. וכתבו ראשונים, בטעם הדבר, שאף שאינן מחויבות במצות תלמוד תורה כאנשים, הרי הן חייבות בלימוד ההלכות הרבות הנחוצות להן ובשינון, וכן הן חייבות באמירת פרשיות הקרבנות שקבעו רבותינו לומר לפני התפילה. ולדעה זו, חובת הברכה לנשים היא כחובת הברכה לאנשים.

ויש שהוסיפו, שאף אנשים אינם מברכים את ברכות התורה מחמת מצות הלימוד, אלא מחמת הלימוד עצמו, כלומר, שלימוד

האם ניתן לברך את ברכות השחר ולומר 'קרבנות' בלילה?

נוספת עד הבוקר, רשאי לברך את כל ברכות השחר, מלבד ברכות 'אלקי נשמה' ו'המעביר שינה'; ובדיעבד, אם בירך את שתי הברכות הללו בלילה, לא יברך בבוקר שנית.

וכמו כן, את פרשיות הקרבנות, וכן פרק 'איזהו מקומן' - אין לומר לפני עלות השחר, כיון שזמן הקרבת הקרבנות הוא ביום בלבד; אולם, במקרה של חוסר פנאי לאמירתן ביום, ניתן לאומרן בלילה.

[שו"ע מז, יג, משנ"ב ל-לב, וביה"ל המשכים קודם, וד"ה מברך; בו"מ דרשו, 32]

את כל ברכות השחר, ניתן לברך לפני עלות השחר, למעט ברכת 'הנותן לשכוי בינה'. ובדיעבד, אם בירך הנותן לשכוי בינה לפני עלות השחר, יצא ידי חובתו. ולדעת פוסקים רבים, השומע קול קריאת תרגול לאחר חצות הלילה, רשאי לכתחילה לברך הנותן לשכוי בינה; אך לפני חצות, אף אם שמע קול תרגול, הרי זו ברכה לבטלה.

והקם משנתו בעוד לילה, ובדעתו לשוב ולישון שנת קבע

* לדעת השולחן ערוך, מעיקר הדין, אין צורך להסמיך את ברכות התורה ללימוד, אך לכתחילה יש ללמוד מעט לאחר הברכה. ברם, לדעת רוב הפוסקים, אסור להפסיק בין הברכות ללימוד.
* הישן 'שנת קבע' בלילה - אם חפץ לשוב וללמוד לאחר השינה, צריך לשוב ולברך; גם אם ישן בתחילת הלילה על דעת לקום בעוד לילה ולשוב ללימודו.
* אדם שנותר ער במשך כל הלילה - לא יברך את ברכות התורה, אלא יצא ידי חובה בשמיעת הברכות מפי אחר; ואם אינו יכול לעשות זאת, יכוון לצאת ידי חובה בברכת 'אהבה רבה', וילמד מיד לאחר התפילה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזו שכבה של עור הבהמה משתמשים לכתובת סת"ם?

הצד הפונה אל הדוכסוסטוס; ומזוזות נכתבות על הדוכסוסטוס מצידו החיצוני, הפונה אל הקלף.

ומנהג ישראל כבר מאות בשנים, שלא להפריד את שתי השכבות זו מזו לצורך ייצור הקלף, אלא מגרדים את השכבה הפנימית, הדוכסוסטוס; ובמקביל, מקלפים מעט את השכבה החיצונית של הקלף.

[שו"ע לב, ז, וביה"ל ד"ה ולא, וד"ה צריך; ביאורים ומוספים דרשו, 36-37]

בעור הבהמה ישנן שתי שכבות. לאחר עיבוד העור, מכונה השכבה הפנימית, הסמוכה לבשר הבהמה, בשם 'דוכסוסטוס', והשכבה החיצונית מכונה - 'קלף'. ולפני הפרדתן זו מזו, מכונות שתי השכבות יחד - 'גויל'. לשכבת הקלף, יש קליפה חיצונית המכונה 'ליצה', ויש שנוהגים להסירה.

מעיקר הדין - ספרי תורה נכתבים על גויל, מצידו החיצוני; פרשיות של תפילין, נכתבות על הקלף מצידו הפנימי, כלומר,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הלוח היומי

י"ז אלול | רבי נתן ב"ר יצחק שפירא זצ"ל, מלובלין

יארצייט:

תי"ב: רבי נתן ב"ר יצחק שפירא זצ"ל, מלובלין.
תל"ג: רבי חיים ב"ר ישראל בנבנישתי זצ"ל, אב"ד איזמיר, בעל כנסת הגדולה, חמרא חיי, שו"ת חמרא חיי ועוד.
תק"ס: רבי יוסף יוסקא ב"ר יצחק הלוי זצ"ל, מראוונא, תלמיד הבעש"ט, בעל יסוד יוסף וליקוטי יוסף.
תרנ"ט: רבי דוד דב טאוב זצ"ל, אב"ד דאברזינסק, בעל בנין דוד.
תרפ"ט: רבי יעקב קופל ב"ר יחזקאל רייך זצ"ל, אב"ד בודפשט.

להחלטה נחרצת - יש קיום!

מרן הרב שך אמר: כאשר מקבל האדם על עצמו קבלה החלטית ונחרצת - רבים הסיכויים שיעמוד בה לאורך זמן, אבל אם מלכתחילה הקבלה אינה חד משמעית, אל לו לצפות כי תחזיק מעמד לאורך זמן. וסיפר: בעבר הייתי מעשן, עד כדי כך שאמרת שאיני זקוק בגן עדן אלא לגמרא וסיגריה... אך ברגע שהרופא אמר לי שעלי להפסיק לעשן, הפסקתי בבת אחת, מכך למדתי שלהחלטה נחרצת יש קיום.

(אורחות החיים עמ' פב)

בעת שאנו מקבלים על עצמנו להתחזק או לתקן דבר מסויים נשתדל לקבל על עצמנו לעמוד בקבלה בכל מצב ואף כאשר הדבר יהיה קשה מאוד בעבורנו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il